

Język polski
L-Ilsien Pollakk
La lengua polaca
A lengyel nyelv
Lenkų kalba
Língua polaca
La lingua polacca
The Polish Language
Poljski jezik
Polnisch
Le Polonais
Polska
Det polske sprog
Polský jazyk
Poľský jazyk
Poļu valoda
Poola keel
De Poolse taal
Puolan kieli

Πολωνική Γλώσσα

Contributors:

The Polish text by prof. dr hab. Walery Pisarek
Czech translation by Teresa Piotrowska-Matek
Danish translation by Andrzej Zalewski
Dutch translation by Agnieszka Bienias
English translation by Marta Usiekiewicz
Estonian translation by Aarne Puu
Finnish translation by Sirkka Ojaniemi
French translation by dr Wanda Jadacka
German translation by Andreas W. Meger
Greek translation by Przemysław Kordos
Hungarian translation by Ildikó Kozak
Italian translation by Maciej Jaskot
Latvian translation by Ieva Palaša
Lithuanian translation by dr Ana Romančuk
Maltese translation by Carmel Azzopardi
Portuguese translation by Agata Adamska
Slovak translation by doc. PhDr. Marta Pančíková, PhD.
Slovenian translation by Jasmina Šuler-Galos
Spanish translation by Magdalena Adamczyk
Swedish translation by Grażyna Tatar

Design by Tomasz Korwin-Szymanowski
Edited by Agata Hącia

Published by The Council for the Polish Language
Warsaw 2007

ISBN: 978-83-916268-2-5



The Council for the Polish Language
ul. Nowy Świat 72
00-330 Warszawa
www.rjp.pl



Towarzystwo Kultury Języka

This publication has been partially founded by the Ministry of Culture and National Heritage,
the Senate of the Republic of Poland and Langenscheidt Polska



Edukacja Kulturalna



Production: PPHU TURKUS-POL Warszawa, e-mail: turkuspol@wp.pl

Πολωνική Γλώσσα

Με τους 38 εκατομμύρια χρήστες στην Πολωνία και επιπλέον περίπου 8 εκατομμύρια κυρίως ομογενείς χρήστες έξω από την Ευρώπη η πολωνική γλώσσα ανήκει στις 25 μεγαλύτερες γλώσσες του κόσμου. Είναι μια από τις 10 μεγαλύτερες γλώσσες στην Ευρώπη. Από την άποψη του αριθμού των ομογενών χρηστών είναι η έκτη γλώσσα στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Σε διαφορετικό βαθμό επάρκειας την ξέρουν περίπου 50 εκατομμύρια άνθρωποι. Σύμφωνα με το δημοσίευμα “Languages of the World” οι κάτοικοι 21 χωρών δηλώνουν ότι η πολωνική είναι η μητρική τους γλώσσα (για την ακρίβεια: *first language*). Είναι η μητρική γλώσσα για 45 εκατομμύρια ανθρώπους.

Πάνω από 37 εκατομμύρια ομογενείς χρήστες της πολωνικής μένουν στην Πολωνία, όπου οι γλωσσικές μειονότητες δεν αποτελούν περισσότερο από 3-4% του συνολικού πληθυσμού, δηλαδή λιγότερο από 1 εκατομμύριο. Σύμφωνα με τη μελέτη “Europeans and their Languages” 98% των κατοίκων της Πολωνίας δηλώνουν, ότι η πολωνική είναι η μητρική τους γλώσσα. Τα μέλη των γλωσσικών μειονοτήτων στην Πολωνία είναι συνήθως δίγλωσσοι, δηλαδή μιλούν και πολωνικά και οι νεότερες γενιές διαβάζουν και γράφουν πολωνικά.

Η πολωνική γλώσσα, μαζί με την τσέχικη και τη σλοβακική, την κασουβική, την άνω σορβική και την κάτω σορβική καθώς και με την εξαφανισμένη πολάβικη, ανήκει στον δυτικοσλαβικό κλάδο την σλαβικής ομάδας της οικογένειας των ινδοευρωπαϊκών γλωσσών. Αυτή η οικογένεια χωρίζεται σε δυο μέρη – *satem* και *kentum*. Η πολωνική γλώσσα με τις υπόλοιπες σλαβικές, βαλτικές και ιρανικές γλώσσες ανήκει στο *satem* (βλ. την τσεχική *srdce*, λιθουανική *širdis*, πολωνική *serce* – και από την άλλη: αγγλική *heart*, γαλλική *cœur*, ελληνική *καρδιά*, λατινική *cor*, γερμανική *Herz*).

Η πολωνική γλώσσα διαφέρει από τις άλλες δυτικοσλαβικές μεταξύ άλλων ως προς τα εξής χαρακτηριστικά:

1. μεταλλαγή των παλιών συλλαβικών σύμφωνων *r* και *l* στο *ar*, *ier* ή *il*. Βλ. την πολωνική *sarna*, *kark*, *pierścień*, *wilk* και την τσέχικη *srna*, *krk*, *prsteň*, *vlk*.
2. μεταλλαγή των ουρανικών σύμφωνων *t'*, *d'*, *l'* στα μαλακά *ć*, *dź*, *rz*.
3. Ο σταθερός τόνος στην παραλήγουσα και η έλλειψη ποσότητας (των μακρών και βραχειών συλλαβών) και μουσικού τονισμού (εκτός από την εκφραστική χρήση).

Gwarzące różnym językiem narody

Οι ιδιαιτερότητες της πολωνικής γλώσσας

Από την άποψη της φωνολογίας τη σημερινή λογοτεχνική πολωνική γλώσσα την χαρακτηρίζουν λίγα φωνήεντα (τα οποία είναι: *a, e, o, u, i, y, ɛ, ɔ*: χωρίς των χωρισμό σε μακρά και βραχεία) και σχετικά πολλά σύμφωνα, τα οποία εμφανίζονται στα κείμενα αρκετά συχνά στις ομάδες συμφώνων. Παρά το μικρό αριθμό των φωνηέντων, ανάμεσά τους βρίσκονται δύο, τα οποία κληρονομούνται από την προσλαβική εποχή και τα οποία απουσιάζουν σε περισσότερες ευρωπαϊκές γλώσσες και σε όλες τις σημερινές σλαβικές γλώσσες. Πρόκειται για ρινικά φωνήεντα *ɔ* (αντίθετα με τη γραφή είναι το ρινικό *o* και όχι *a*) και *ɛ*. Και στην πολωνική γλώσσα σε διάφορες περιπτώσεις χάνουν το ρινικό χαρακτηριστικό τους. Στο τέλος της λέξης προφέρεται ρινικά μόνο το φωνήεν *ɔ* (π.χ. *z taką ładną ksiązką*), όμως το φωνήεν *ɛ* στο τέλος της λέξης προφέρεται σήμερα ως *e* (π.χ. *lubie cie*, αν και γράφεται *lubie cie*). Στη μέση της λέξης και τα δύο φωνήεντα προφέρονται ρινικά μόνο πριν από τα εξακολουθητικά σύμφωνα *w, f, s, z, sz, ż, ś, ź, ch*. Πριν όλα άλλα σύμφωνα (δηλαδή πριν από το *p, b, d, t, c, dz, cz, dź, ć, dż, k, g*) το ρινικό χαρακτηριστικό τους μεταλλάσσεται σε ένα ξεχωριστό ρινικό σύμφωνο, το *m, n, ń*. Για παράδειγμα γράφεται και προφέρεται *wąsy, węch*, αλλά προφέρεται *zombek, zemby, wentka, pieńc*, αν και γράφεται *ząbek, zęby, wędka, pięc*. Πριν από τα σύμφωνα *l* και *ł* το φωνήεν *ɔ* και το *ɛ* χάνουν το ρινικό: προφέρεται *wziół, wzieli*, αν και γράφεται *wziół, wzieli*.

Την εντύπωση της αφθονίας των συμφώνων στα πολωνικά κείμενα ισχυρίζεται και από την ορθογραφία. Ορισμένα σύμφωνα, τα οποία δεν έχουν το αντίστοιχο γράμμα στο λατινικό αλφάβητο γράφονται με δύο γράμματα, π.χ. γραφές *sz, cz* τα οποία εκφράζουν το *š* (αγγ. *sh*) και *š* (αγγ. *ch*). Οι Πολωνοί συντάσσουν ειδικές προτάσεις για να διασκεδάσουν ή να φοβερίζουν τους ξένους. Για παράδειγμα:

*W gąszczu szczawiu we Wrzeszczu
Klaszczą kleszcze na deszczu.*

H: *W Szczepreszynie chrząszcz i trzmiel
brzmią w trzcinie.*

Και η εξής πρόταση: *Mali po polu hulali i pili kakao.*

είναι πολωνικό κείμενο.

Chrząszcz brzmi w trzcinie

czyżnie

W mojej pięknej ojczyźnie-polszczyźnie

Στην πρακτική χρήση της γλώσσας μεγαλύτερα προβλήματα από την προφορά του *ś* (αγγ. *sh*) και *ć* (αγγ. *ch*), καθώς και του συνδέσμου των, *ść* (αγγ. *shch*), έχουν οι ξένοι (και οι ομογενείς χρήστες άλλων σλαβικών γλωσσών) με την διαφοροποίηση σειρών των σύμφωνων:

το *s* (π.χ. *sam*), το *s'* (π.χ. *sinologia*), το *ś* (π.χ. *śmiech*) και το *š*, το οποίο γράφεται *sz* (πρ. *szpilka*), καθώς και το *c* (π.χ. *cały*), το *c'* (στα δάνεια, π.χ. *cito*), το *ć* (π.χ. *ćma*) και το *č* το οποίο γράφεται *cz* (π.χ. *czapka*).

Κάθε σύμφωνο στο τέλος της λέξης προφέρεται πάντα άηχα: προφέρεται *grat* και γράφεται *grad*. Όμως αν η επόμενη λέξη αρχίζει από ένα ηχηρό σύμφωνο, το τελικό σύμφωνο της προηγούμενης λέξης διατηρεί την ηχηρότητα του ή την αποκτά. Υπάρχει μια κάποια ιδιαιτερότητα, όταν μια λέξη τελειώνει σε σύμφωνο και η επόμενη λέξη αρχίζει από το φωνήεν ή από ένα από τα γλωσσικά (υγρά) σύμφωνα *m*, *n*, *l*, *r*. Ο τρόπος της προφοράς του τελικού συμφώνου της προηγούμενης λέξης χωρίζει την Πολωνία σε δύο μέρη: το βόρειο, το οποίο αλλάζει το σύμφωνο σε ηχηρό και το νότιο, το οποίο αλλάζει το σύμφωνο σε άηχο. Οι κάτοικοι του Μαζόβσε με την Βαρσοβία προφέρουν: *brat ojca*, *brzek lasu* και οι κάτοικοι της Μικρής Πολωνίας με την Κρακοβία – *brad ojca*, *brzeg lasu*. Αυτό το φαινόμενο, γνωστό ως το *sandhi*, το βρίσκει κανείς και σε άλλες γλώσσες, π.χ. στην αγγλική.

Ο λεκτικός τόνος είναι σταθερός: εκτός από μερικές εξαιρέσεις, πηγαίνει στην παραλήγουσα. Οι λέξεις είναι συνήθως πολυσύλλαβες και φαίνονται αρκετά μεγάλες λόγω των κλιτικών καταλήξεων και των πολυάριθμων προθημάτων και επιθημάτων, τα οποία διαφοροποιούν τη σημασία ή την συναισθηματικότητα μιας λέξης.

Η πολωνική γλώσσα είναι η κλιτή γλώσσα:

τα κλιτά μέρη του λόγου (ουσιαστικά, επίθετα, αριθμητικά και αντωνυμίες) έχουν:

- επτά πτώσεις
- δύο αριθμούς
- τρία γένη στον ενικό
- δύο γένη στον πληθυντικό

τα ρήματα έχουν διάφορες μορφές, οι οποίες εξαρτιούνται από το πρόσωπο, τον αριθμό, το γένος καθώς και από το χρόνο, την έγκληση, τη φωνή και το *aspect* (το ποιόν ενέργειας).

Στην χρήση του ρήματος σε σχέση με τις γερμανικές και ρωμανικές γλώσσες την πολωνική γλώσσα διακρίνει η κατηγορία του *aspect* (το ποιόν ενέργειας), η οποία έχει το μορφολογικό παρά το κλιτικό χαρακτήρα και η οποία εξισορροπεί τη σχετικά φτωχή επιλογή των γραμματικών χρόνων. Τα ρήματα, τα οποία δημιουργούνται με τη βοήθεια των προσθεμάτων και επιθεμάτων δηλώνουν όχι μόνο, αν η πράξη ολοκληρώθηκε ή όχι (π.χ. *robić*, μη



zrobiłem
zrobiłam
zrobiłeś

zrobiłaś
zrobiło
zrobiliśmy

zrobiłyśmy
zrobiliście
zrobiłyście

ολοκληρωμένο εναντίον *zrobić*, ολοκληρωμένο), άλλα πληροφορούν επίσης, ότι η πράξη επαναλαμβανόταν πολλές φορές (π.χ. *czytywał*), ότι άρχισε (π.χ. *zaspiewać*), ότι έγινε συνήθεια (π.χ. *rozpić się*), ότι διαρκούσε μόνο κάποιο καιρό (π.χ. *rotańczyć*) ή για ένα ολόκληρο χρονικό διάστημα (π.χ. *przetąpiwszy*). Επιπλέον η γνώμη, ότι η εκμάθηση της σωστής χρήσης του [*aspect*] είναι το πιο δύσκολο πράγμα για τον ξένο, ο οποίος μαθαίνει την πολωνική γλώσσα.

Η ποικιλομορφία των αριθμητικών είναι η ιδιαιτερότητα της πολωνικής γλώσσας. Τα περισσότερα κλίνονται με πτώσεις και γένη. Εκτός από τα απόλυτα αριθμητικά (*jeden, dwa, trzy...*) και τα τακτικά (*pierwszy, drugi, trzeci...*) χρησιμοποιούνται τα περιληπτικά, πολλαπλασιαστικά, πολύμορφα και κλασματικά αριθμητικά. Η μορφή του αριθμητικού εξαρτάται από το αντικείμενο, το οποίο μετρείται! Η Πολωνοί λένε *dwa konie* [δύο άλογα], αλλά *dwaj chłopcy//dwóch chłopców* [δύο αγόρια], *dwie dziewczynki* [δύο κορίτσια] και *dwoje dzieci* [δύο παιδιά]. Το αριθμητικό σύστημα απλοποιείται. Τα προηγούμενα χρόνια χρησιμοποιούταν ακόμα μια ειδική σειρά κλασματικών αριθμητικών *rółtora* ('ένα και μισή'), *rółtrzecia* ('δύο και μισή'), *rółczwarta* ('τρία και μισή') κτλ. καθώς και χωριστές μορφές για την σειρά *samowtór* [(*'we dwóch*'), *samotrzcé* [(*'we trzech*'), *samoczwart* [(*'we czterech*')]].

Εξαιτίας της σχετικά πολύπλοκης κλίσης η σειρά των λέξεων στις πολωνικές προτάσεις είναι ελεύθερη. Δεν είναι όμως εντελώς αυθαίρετη. Την ελευθερία της σειράς την περιορίζουν το ύφος και η λογική και όχι η γραμματική, ούτε η σημασία. Μπορεί κανείς να πει: *Ojciec czyta książkę córce*, και *Córce czyta książkę ojciec*, επίσης και *Książkę czyta ojciec córce* ή *Córce książkę ojciec czyta*, ακόμα και *Czyta książkę ojciec córce*. Όλες αυτές τις προτάσεις τις δέχεται η γραμματική, όμως μόνο η πρώτη πρόταση ακούγεται «φυσιολογικά» και δεν χρειάζεται περικείμενο.

Το 10° αιώνα, μετά από την αποδοχή του χριστιανισμού από την Ρώμη μέσα από την Τσεχία (αντίθετα από το Κράτος των Ρως) τα πολωνικά εδάφη βρέθηκαν στην σφαίρα επιρροής της Δυτικής Ευρώπης. Το αποτέλεσμα ήταν να χρησιμοποιηθεί το λατινικό αλφάβητο για να γραφτούν πρώτα μονωμένες πολωνικές λέξεις, μετά προτάσεις και έπειτα κείμενα. Ήδη στην περίοδο των χειρογράφων, δηλαδή το 15° αιώνα καθορίστηκαν οι γενικοί κανόνες για το γράψιμο των φθόγγων, οι οποίοι έλειπαν στην λατινική γλώσσα.

Το σύγχρονο πολωνικό αλφάβητο αποτελείται από τα εξής 32 γράμματα: Aa Aą Bb Cc Ćć Dd Ee Eę Ff Gg Hh Ii Jj Kk Ll Łł Mm Nn Ńń Oo Óó Pp Rr Ss Śś Tt Uu Ww Yy Zz Żż Zz. Επιπλέον στα δάνεια χρησιμοποιούνται τα γράμματα Qq, Vv και Xx.

zrobili
zrobiły
zrobiony

zrobiona
zrobione
zrobieni

zrobiwszy
zrobiono
zrobi się



ιαφοροποίηση της γλώσσας

Παίρνοντας υπόψη τον αριθμό χρηστών της πολωνικής γλώσσας, το πολιτιστικό φορέα της πολωνικής γλώσσας, δηλαδή την πολωνική λογοτεχνική γλώσσα, όπως παραδοσιακά ονομάζεται η καθιερωμένη πολωνική γλώσσα, γεωγραφικά είναι σχετικά ομογενής. Η τωρινή της διαφοροποίηση έχει μάλλον κοινωνικές, επαγγελματικές και λειτουργικές παρά γεωγραφικές αιτίες. Τελευταία, μια ενδεικτικά σημαντική αντίθεση υπάρχει στην επίσημη/δημόσια γλώσσα και στην καθομιλούμενη/προσωπική γλώσσα. Οι διαλεκτικές διαφορές εξαφανίζονται. Διατηρούνται όμως από τους ομιλητές στα χωριά.

Ιστορικά και γλωσσικά μπορεί να δικαιολογηθεί η γεωγραφική διαίρεση των χρηστών της πολωνικής γλώσσας, σε τέσσερα μέρη, όπως απεικονίζεται στο εξής σχηματικό διάγραμμα:

Διάλεκτος της Μεγάλης Πολωνίας

Διάλεκτος του Μαζόβσε

Διάλεκτος της Σιλεσίας

Διάλεκτος της Μικρής Πολωνίας

Από τις τέσσερις διαλέκτους μόνο τούτη της Σιλεσίας υπάρχει ακόμα και σήμερα, και δεν τη χρησιμοποιεί μόνο ο πληθυσμός των χωριών. Αν και διαφοροποιείται εσωτερικά, κάποιοι χρήστες της επιθυμούν να δώσουν αυτάρκεια στη γλώσσα της Σιλεσίας. Μια άλλη ζωντανή διάλεκτος είναι ένα από τα ιδιώματα της Μικρής Πολωνίας, το οποίο μιλούν οι κάτοχοι της ορεινής περιοχής Ποντγάλε. Το ιδίωμα των κατοίκων της περιοχής, Κασούμπι (στην Πομεράνια), το οποίο πρόσφατα έχει θεωρηθεί από κάποιους γλωσσολόγους διάλεκτος της πολωνικής γλώσσας, νόμιμα εγκρίθηκε γλώσσα της περιοχής.

Wpadam do Soplicowa
jak w centrum polszczyzny

T

λωσσική συνείδηση

Από το 14^ο αιώνα οι κάτοικοι των πολωνικών εδαφών είχαν την συνείδηση της σημασίας μιας κοινής γλώσσας για να υπάρχει το έθνος. Αυτοί οι κάτοικοι χαρακτήρισαν τους εαυτούς τους «ανθρώπους της πολωνικής γλώσσας» (*homines linguae Polonicae*). Και γύρω το 1440 ο Jakub Parkoszowicz, ένας από καθηγητές της Ακαδημίας στην Κρακοβία, αξιολογούσε τις προσφορές αυτών, οι οποίοι αναπτύσσουν και καλύτερεύουν την μητρική τους γλώσσα με την υπηρεσία των ιπποτών, οι οποίοι φυλάσσουν τα σύνορα της πατρίδας. Οι τυπογράφοι του 16^{ου} αιώνα δήλωναν, ότι εκδίδουν τα πολωνικά βιβλία, γιατί αγαπούν την πατρίδα.



Αυτή η σχέση με την γλώσσα επέτρεψε στους Πολωνούς να κρατήσουν την συνείδηση της εθνικής ταυτότητας μετά από το χωρισμό της Πολωνίας το 19^ο αιώνα, από την Ρωσία, Πρωσία και Αυστρία. Πολλοί Πολωνοί ποιητές ταύτισαν την πατρίδα τους με την γλώσσα. Μάλιστα στο τέλος του 20^{ου} αιώνα το 92% κατοίκων της Πολωνίας σε ηλικία πάνω από 14 χρονών, οι οποίοι ρωτήθηκαν: Τι ενώνει τους Πολωνούς στο μεγαλύτερο βαθμό; Απάντησαν: η πολωνική γλώσσα. Η γλώσσα φάνηκε πιο σημαντική από την κοινή ιστορία, έδαφος, θρησκεία, ακόμα και το κράτος.

*A niechaj narodowie wždy postronni znają,
iż Polacy nie gęsi, iż swój język mają*

Iστορία της πολωνικής γλώσσας

Η λογοτεχνική πολωνική γλώσσα κατάγεται από τις δυτικοσλαβικές διαλέκτους, οι οποίες χρησιμοποιούνταν στα εδάφη της σημερινής Μεγάλης Πολωνίας με το κέντρο στο Γνιέζνο και το Πόζναν, τα οποία κατοίκησε η φυλή των Πολάνων και στα εδάφη της σημερινής Μικρής Πολωνίας με το κέντρο στην Κρακοβία, τα οποία κατοίκησε η φυλή των Βισλανών. Μικρότερο ρόλο στην δημιουργία της λογοτεχνικής γλώσσας έπαιξε το Μαζόβοσε (αν και η Βαρσοβία, η οποία βρίσκεται εκεί, από το 17^ο αιώνα ήταν η έδρα της βασιλικής αυλής και από το 1918 έγινε όχι μόνο η πραγματική, αλλά και η επίσημη πρωτεύουσα του κράτους) και άλλες περιοχές της Πολωνίας.

Για κάποιες δεκαετίες οι γλωσσολόγοι διαμάχονταν, ποια διάλεκτος (της Μεγάλης ή της Μικρής Πολωνίας) έπαιξε σημαντικότερο ρόλο στην εμφάνιση της υπέρ-φυλετικής πολωνικής γλώσσας. Σήμερα κυριαρχεί η άποψη, ότι η ανάπτυξη της γλώσσας γινόταν παράλληλα με την δημιουργία των κρατικών θεσμών. Αφού η κοιτίδα της Πολωνίας ήταν το κράτος των Πολάνων με το κέντρο της εξουσίας στο Γνιέζνο και Πόζναν, εκεί τότε, γύρω από την αυλή του πρίγκιπα άρχισε να αναπτύσσεται η υπερ-φυλετική γλώσσα. Όταν το κέντρο της εξουσίας και η αυλή καθώς και το πολιτιστικό κέντρο μετακινήθηκε στην Κρακοβία, τούτη η γλώσσα επηρεαζόταν από την τοπική διάλεκτο της Μικρής Πολωνίας. Τον 18^ο και τον 19^ο αιώνα στην ανάπτυξη της γλώσσας έπαιξαν ρόλο τα ανατολικά εδάφη της πρώην Δημοκρατίας της Πολωνίας, από τα οποία προέρχονταν οι μεγαλύτεροι συγγραφείς της εποχής.

Τα παλαιότερα δείγματα του πολωνικού κειμένου προέρχονται από το 12^ο αιώνα. Ήταν ονόματα και τοπωνυμίες σε ένα λατινικό έγγραφο από το 1136. Διακόσια χρόνια μετά, δηλαδή στη μέση του 14^{ου} αιώνα γράφτηκαν ομιλίες, οι οποίες είναι τα παλαιότερα διατηρημένα πολωνικά κείμενα. Ήν πιο παλαιά μετάφραση από τα λατινικά στα πολωνικά ενός μεγάλου σε έκταση κειμένου

Nie miecz, nie tarcza - bronią Języka, Lecz - arcydzieła!



είναι το Ψαλτήριο, το οποίο χρονολογείται στο 1380. Η παλαιότερη χειρόγραφη μετάφραση της Αγίας Γραφής έγινε περίπου το 1450. Μετά από 100 χρόνια εμφανίστηκε η πρώτη τυπωμένη μετάφραση της Βίβλου, το 1561. Ο μεταφραστής της μπορούσε να χρησιμοποιεί το λατίνο-γερμανό-πολωνικό λεξικό, το οποίο εκδόθηκε το 1526 από τον Jan Murelius. Το 1568 εκτυπώθηκε η πρώτη πολωνική γραμματική “*Polonicae grammatices institutio*”. Ο συγγραφέας της ήταν ο πολωνοποιημένος Γάλλος Piotr Statorius Stojęński. Εκατό χρόνια μετά από την έκδοση της πρώτης τυπωμένης μετάφρασης της Βίβλου, δηλαδή το 1661, άρχισε να εκδίδεται – όμως 30 χρόνια πριν εκδόθηκε la Gazette με την πρωτοβουλία της γαλλικής βασιλικής αυλής – η πρώτη πολωνική εφημερίδα.

Η σύγχρονη πολωνική λογοτεχνική γλώσσα αναπτύχθηκε στα μέσα του 16^{ου} αιώνα, με την μεγάλη συμπεριφορά των συγγραφέων: του Biernat από το Λούμπλιν (περίπου 1465 – μετά 1529), του Mikołaj Rej (1505–1569), του Jan Kochanowski (1530–1584), του Piotr Skarga (1536–1612). Στην ομογενοποίησή της έπαιξαν μεγάλο ρόλο οι τυπογράφοι της Κρακοβίας, όπως ο Jan Haller, ο Florian Ungler, ο Maciej Wierzbęta, ο Hieronim Wietor (ο οποίος καταγόταν από την Σιλεσία), οι Maciej και Marek Szarffenberg. Οι αξιόλογοι συγγραφείς είχαν ασκήσει επιρροή στην ανάπτυξη της γλωσσικής συνείδησης και της γλώσσας των Πολωνών το 18^ο αιώνα (π.χ. ο ποιητής Ignacy Krasicki, 1735–1801) και μετά, όπως μαρτυρούν τα παραδείγματα του Adam Mickiewicz (1798–1855), του Juliusz Słowacki (1809–1849), του Aleksander Fredro (1793–1876), του Henryk Sienkiewicz (1846–1916), του Bolesław Prus (1847–1912). Επικρατεί η άποψη, ότι η λογοτεχνία, φιλολογικά και επιστημονικά και σε κάποιο βαθμό ο τύπος συνέβαλαν στο γεγονός, ότι η Πολωνία κράτησε τη γλωσσική τους κοινωνία του πολωνικού έθνους, το οποίο δεν είχε το δικό του κράτος επί 120 χρόνια λόγω χωρισμού της Πολωνίας μεταξύ της Ρωσίας, της Γερμανίας και της Αυστρίας. Σήμερα η επιρροή της λογοτεχνίας στη δημόσια και καθομιλούμενη γλώσσα είναι ασήμαντη σε σύγκριση με την επιρροή των ΜΜΕ και ειδικά της διαφήμισης.

Η λογοτεχνική δημιουργία στην πολωνική γλώσσα έφερε στους τέσσερις Πολωνούς συγγραφείς τα Βραβεία Νόμπελ Λογοτεχνίας. Οι βραβευμένοι ήταν: ο Henryk Sienkiewicz (1905), ο Władysław Reymont (1924), ο Czesław Miłosz (1980) κι η Wisława Szymborska (1996).



Z językać wszystkie mądrości
Nauk wszelkich ich chytrności,
Wszelka sprawa każdej rzeczy
Przez język się zawsze toczy.

Eπιδράσεις των ξένων γλωσσών

Η πολωνική γλώσσα διαπλαθόταν και αναπτυσσόταν, πρώτα μαζί με άλλες σλαβικές διαλέκτους και μετά αυτόνομα. Δεχόταν την επιρροή από άλλες γλώσσες και παράλληλα πλούτιζε το λεξιλόγιο της με δάνεια. Τα παλαιότερα, προϊστορικά δάνεια είναι από τα ιρανικά (μ.ά. *bóg, raj*) και γοτθικά (μ.ά. *chleb, książe*). Έπειτα, στο Μεσαίωνα, το 14^ο-15^ο αιώνα ήρθε ένα κύμα δάνειων από τα τσέχικα και λατινικά (π.χ. *parafia, proboszcz*), τα οποία είχαν σχέση με την χριστιανική θρησκεία, έθιμα και την οργάνωση του κλήρου και από τα γερμανικά, τα οποία συνδέονταν με το χτίσιμο, την οικονομία και τη διοίκηση (π.χ. *dach, cegła, burmistrz, ratusz, wójt*).

Η επιρροή της τσέχικης γλώσσας φαινόταν από τη μεσολάβηση του χριστιανικού λεξιλογίου π.χ. *kościół, opat, przeor* και στην εφαρμογή της φωνητικής μορφής της πολωνικής λέξης στο τσέχικο πρότυπο, το οποίο θεωρούταν πιο κομψό (έτσι εξηγείται η μορφή των πολωνικών λέξεων *wesele, serce* αντί *wiesiele, sierce*). Το 16^ο αιώνα είναι πιο συγχές οι επιρροές από τα ιταλικά (το δηλώνουν τα δάνεια *pałac, kapela, kalafior, kasa, opera*) και τα γαλλικά (το δηλώνουν *bulwar, adres, bukiet, awans, afera, krem, parasol*), οι οποίες επιβιώνουν ως το τέλος του 19^ο αιώνα.

Τούτο το 19^ο αιώνα παρατηρούμε στις διάφορες σφαίρες της δημόσιας ζωής, ιδιαίτερα στην τεχνολογία, γραφειοκρατία και πολιτική ισχυρές επιρροές των γλωσσών, οι οποίες είναι εθνικές γλώσσες των κρατών, τα οποία διαχώρισαν την Πολωνία – των γερμανικών (π.χ. *obcas, szmelc, hebel, klajster, wajcha, kurort* καθώς και τα λεξικά αντίγραφα: *dworzec kolejowy* από το γερμ. *Bahnhof, listonosz* από το γερμ. *Brieftrager*) και των ρωσικών (π.χ. *kibitka, turma, zsyłka, gułag, łagier, kotłoch, καθώς και dacza, samowar και sputnik*). Οι επιρροές αυτές, όπως δείχνουν τα παραδείγματα ισχύουν και το 20^ο αιώνα. Τη δεύτερη πεντηκονταετία του αιώνα δέχτηκε τις επιδράσεις των αγγλικών – ειδικά στην τεχνολογία και επιστήμη (π.χ. *serwer, skaner, trend*), στην οικονομία (π.χ. *biznes, boom, leasing, menedżer*), στον αθλητισμό (π.χ. *aut, gol, tenis, walkower*), στη διασκέδαση (π.χ. *longplay, playback, song*) και στην καθημερινή ζωή (π.χ. *piercing, grill, hamburger*).

Βρήκαμε στην πολωνική γλώσσα και ίχνη επιρροών από άλλες γλώσσες, όπως τα αραβικά (π.χ. *alchemia, alkohol, cyfra*), τα ουκρανικά (π.χ. *bohater*), τα τουρκικά (π.χ. *janczar, kajdany, pantofel*), τα ουγγρικά (π.χ. *dobosz, szalás*), τα φινλανδικά (π.χ. *sauna*), τα ισπανικά (π.χ. *hacjenda*), τα ολλανδικά (π.χ. *majtek*), τα ισλανδικά (π.χ. *gejzer*), τα γιαπωνέζικα (π.χ. *harakiri, karaoke, sake*), νορβηγικά (π.χ. *slalom, fiord*), τα σουηδικά (π.χ. *skansen*) και πολλά άλλα.

Nομική κατάσταση

Το 1918 τα πολωνικά εδάφη μετά από 120 χρόνια διαχωρισμού μεταξύ της Ρωσίας, της Πρωσίας και της Αυστρίας ενώθηκαν ξανά σε μια χώρα, και η Πολωνία ξανακέρδισε την ανεξαρτησία. Σχεδόν αμέσως ξεκαθαρίστηκε η νομική κατάσταση της πολωνικής γλώσσας.

Στις 31 Ιουλίου 1924 η Βουλή ψήφισε τον νόμο περί της κρατικής γλώσσας και της γλώσσας της λειτουργίας της κρατικής και δημοτικής διοίκησης. Σύμφωνα με αυτόν τον νόμο «η γλώσσα της Πολωνικής Δημοκρατίας είναι η πολωνική γλώσσα. Στην κρατική γλώσσα λειτουργεί όλη η κρατική και επαρχιακή διοίκηση, όλες οι διοικητικές υπηρεσίες μέσα και έξω του κράτους.» Όμως αυτός ο νόμος έδωσε στις γλωσσικές μειονότητες το δικαίωμα να επικοινωνούν με την επαρχιακή διοίκηση στις γλώσσες τους. Μετά από το Β' Παγκόσμιο Πόλεμο αυτόν τον νόμο αντικαθιστούσε το διάταγμα περί της κρατικής γλώσσας και της γλώσσας της λειτουργίας της κρατικής και δημοτικής διοίκησης. Επαναλάμβανε τους κανονισμούς του νόμου όσο αφορά την πολωνική γλώσσα, όμως παραλείφθηκε η δυνατότητα να χρησιμοποιούνται οι γλώσσες των μειονοτήτων.

Το 1997 η Εθνική Συνέλευση ψήφισε το καινούργιο Σύνταγμα της Πολωνικής Δημοκρατίας, η οποία είναι το πρώτο πολωνικό σύνταγμα, το οποίο στο άρθρο 27 δηλώνει, ότι η πολωνική γλώσσα είναι η διοικητική γλώσσα στην Πολωνική Δημοκρατία. Μετά από δύο χρόνια, δηλαδή το 1999 η Βουλή πήρε τον νόμο της 7 Οκτωβρίου περί της πολωνικής γλώσσας, η οποία ισχύει ως σήμερα, με μερικές διορθώσεις.

Οι σημαντικότερες διορθώσεις:

- οι οποίες περιόρισαν τη χρήση της πολωνικής γλώσσας στο εμπόριο και στις εργασιακές συμφωνίες εισήγαγε ο νόμος της 2 Απριλίου 1997 περί αλλαγής του νόμου περί της πολωνικής γλώσσας,
- και οι οποίες επέτρεπαν την χρήση στην διοίκηση της γλώσσας μειονότητας ή της τοπικιστικής γλώσσας στους δήμους, στους οποίες ο αριθμός των κατοίκων, οι οποίοι μιλούν την τοπικιστική γλώσσα είναι πάνω από το 20% του συνόλου εισήγαγε ο νόμος της 6 Ιανουαρίου 2005 περί των εθνικών μειονοτήτων και της τοπικιστικής γλώσσας.

idę
idziesz
idzie
idą
idziemy
idziecie
idą
idący
idąca
idące
idąc
szedł
szła
szli
szły

Oto dom mój:
cztery ściany wiersza
W mojej pięknej ojczyźnie-polszczyźnie

Σ

υμβούλιο της Πολωνικής Γλώσσας

Ιδρύθηκε το 1996 ως μια από τις επιτροπές, οι οποίες λύνουν προβλήματα, στο Προεδρείο της Πολωνικής Ακαδημίας Επιστήμων. Αποτελείται από 38 μέλη, τα οποία ορίζονται για 4 χρόνια από το Πρόεδρο της Ακαδημίας. Το 50% είναι οι γλωσσολόγοι, οι άλλοι – οι αντιπρόσωποι άλλων επιστήμων (μ.ά. φυσικής, χημείας, ιατρικής και άλλων τεχνών – της λογοτεχνίας, του θεάτρου, της δημοσιογραφίας). Ο νόμος περί της πολωνικής γλώσσας έδωσε στο Συμβούλιο σαν θεσμό να αποφασίζει και να συμβουλεύει στα θέματα χρήσης της πολωνικής γλώσσας και καθόρισε τα δικαιώματα και τα καθήκοντα του Συμβουλίου. Σύμφωνα με τον νόμο το Συμβούλιο:

- κάθε δύο χρόνια παρουσιάζει στη Βουλή και στη Σύγκλητο τα πορίσματα και προτάσεις πώς να τηρεί ο νόμος περί της πολωνικής γλώσσας,
- (για την διαταγή των αρχών ή από την δική του πρωτοβουλία) εκφράζει, μέσω από τον ειδικό βούλευμα, τις απόψεις για την χρήση της πολωνικής γλώσσα στο δημόσιο και
- προσδιορίζει τους κανόνες της ορθογραφίας και της στίξης της πολωνικής γλώσσας.
- Επίσης όλοι οι κρατικοί ή κοινωνικοί θεσμοί, εταιρίες, όμιλοι, σχολεία καθώς και οι παραγωγές, εισαγωγείς και διανομείς αγαθών ή υπηρεσιών μπορούν να ζητούν άποψη από το Συμβούλιο στα θέματα της χρήσης της πολωνικής γλώσσας.



Gdyby Ojczyznę był
język i mowa

Γλωσσικές μειονότητες

Οι γλωσσικές μειονότητες δεν αποτελούν περισσότερο από το 3-4% του πληθυσμού της Πολωνίας. Οι μεγαλύτερες είναι οι χρήστες των εξής γλωσσών: της γερμανικής, λευκορωσικής, ουκρανικής, λιθουανικής, κασουβικής, τσέχικης και σλοβακικής. Όπως φαίνεται από τον κάτω πίνακα, τον αριθμό τους αλλιώς τον προσδιορίζουν οι όμιλοι μειονοτήτων και αλλιώς τον παρουσιάζουν τα αποτελέσματα της εθνικής απογραφής του 2002.

Πληθυσμός των μεγαλύτερων κρατικών και εθνικών μειονοτήτων καθώς και των χρηστών της τοπικιστικής γλώσσας:

Γλώσσα	Αριθμός χρηστών σύμφωνα με την γνώμη των ομίλων των μειονοτήτων – σε χιλ.	Αριθμός χρηστών σύμφωνα με την εθνική απογραφή του 2002 – σε χιλ.
γερμανική	300	147
λευκορωσική	240	48
ουκρανική	220	34
κασουβική	53	5
λιθουανική	25	6
σλοβακική	25	2
τσέχικη	3	3

Ο νόμος περί των κρατικών και εθνικών μειονοτήτων και της τοπικιστικής γλώσσας από το 2005 αναγνωρίζει 9 κρατικές μειονότητες (λευκορωσική, τσεχική, λιθουανική, αρμενική, ρωσική, σλοβακική, ουκρανική και εβραϊκή), 4 εθνικές μειονότητες (των Καρσάιμ, των Λεμκών, γύφτικη και ταταρική) και μια μειονότητα, οι οποία μιλάει την κασουβική γλώσσα, καιτη οποία, η γλώσσα εγκρίθηκε τοπικιστική. Ο αριθμός τους είναι πολύ διαφορετικός – από λίγες δεκάδες άτομα (οι Καρσάιμ) ως περίπου εκατό πενήντα χιλιάδες (η γερμανική μειονότητα).

Οι διοικητικές υπηρεσίες του κράτους δεσμεύονται νομικά να υποστηρίζουν δράσεις για την διατήρηση και την ανάπτυξη των γλωσσών των μειονοτήτων και της τοπικιστικής γλώσσας.

Τα σχολεία, στα οποία η διδασκαλία γίνεται στις γλώσσες των μειονοτήτων και στην τοπικιστική γλώσσα (2005)

Γλώσσες	Δημοτικά σχολεία		Γυμνάσια		Γενικά λύκεια	
	σχολεία	μαθητές	σχολεία	μαθητές	σχολεία	μαθητές
Σύνολο	553	32 768	197	14 252	14	1563
λευκορωσική	23	1766	13	1029	2	827
ελληνική	1	21	-	-	-	-
εβραϊκή	1	59	-	-	-	-
κασουβική	71	3640	17	614	2	170
λιθουανική	12	409	4	196	1	74
των Λεμκών	21	212	10	90	1	13
γερμανική	256	24 025	75	11 391	1	121
γύφτικη (των Ρωμ)	74	856	19	91	-	-
σλοβακική	6	197	3	71	-	-
ουκρανική	88	1583	56	770	7	358

Według: Mały rocznik statystyczny Polski 2005, Βαρσοβία 2005, s. 229

Klaszczą kleszcze
na deszczu

SZ

Γ γνώση των ξένων γλωσσών

Κατά την έρευνα “Europeans and their Languages” (Eurobarometer 243, εκδ. το Φεβρουάριο 2006) η γνώση των κατοίκων της Πολωνίας τουλάχιστον μιας ξένης γλώσσας στο επίπεδο, το οποίο επιτρέπει τη συζήτηση πλησιάζει στο ευρωπαϊκό μέσο όρο και αποτελεί το 55%. Όμως την γνώση δύο περισσότερων γλωσσών σε αυτό το επίπεδο δήλωσαν το 2001 μόνο το 12% Πολωνών. Τότε η πιο συχνή αναφερόμενη γλώσσα ήταν η ρωσική (23%), η αγγλική (16%), η γερμανική (14%) και η γαλλική (2%). Ο βαθμός της γνώσης αλλάζει δυναμικά τελευταία χρόνια: αυξάνεται η γνώση των αγγλικών και παρόλληλα μειώνεται η γνώση των ρωσικών.

Σύμφωνα με το Κέντρο Ερευνών της Κοινής Γνώμης (OBOP) στην πολωνική κοινωνία μπορεί κανείς να ξεχωρίζει τρεις γενιές: την γνώση τουλάχιστον μιας ξένης γλώσσας ανάμεσα στους νέους (14-34 χρονών) που δηλώνεται πάνω από το 50%, ανάμεσα στους ανθρώπους μέσης ηλικίας (35-54 χρονών) – περίπου το 40% και στους ηλικιωμένους (πάνω από 54 χρονών) – το 25%. Η γνώση της ξένης γλώσσας εξαρτάται και από την μόρφωση, την οικονομική κατάσταση και τον τόπο κατοικίας: ανάμεσα στους διαχειριστές με την ανώτατη μόρφωση, οι οποίοι μένουν σε μια πόλη η γνώση τουλάχιστον μιας ξένης γλώσσας είναι σχεδόν καθολική.

Γλωσσική πολιτική

Στην πολωνική γλωσσική πολιτική αναγνωρίζονται τρεις σφαίρες: η πολιτική προς την πολωνική γλώσσα, προς τις άλλες γλώσσες των Πολωνών υπηκόων και προς την διδασκαλία των ξένων γλωσσών.

Τους σκοπούς, την έκταση και τα μέσα της πολωνικής πολιτικής προς την πολωνική γλώσσα, η οποία είναι την ίδια στιγμή η μητρική γλώσσα της πλειοψηφίας των Πολωνών καθώς και η γλώσσα της διοίκησης του Κράτους, η οποία είναι το κοινό αγαθό όλων των υπηκόων του – περιορίζει ο νόμος περί της πολωνικής γλώσσας. Ο νόμος ψηφίστηκε από την πολωνική Βουλή – όπως το εξηγεί η εισαγωγική έκθεση αυτού του νόμου –

- *Εξ' αιτίας ότι η πολωνική γλώσσα είναι το βασικό στοιχείο της εθνικής ταυτότητας και το αγαθό του εθνικού πολιτισμού,*
- *λόγω της ιστορικής εμπειρίας, όταν τα κράτη, τα οποία διαχώρισαν την Πολωνία και η κάτοχοι μάχονταν με την πολωνική γλώσσα και αυτό ήταν το εργαλείο της εκθμελίωσης της πολωνικής ταυτότητας ,*
- *παίρνοντας υπόψη την ανάγκη της προστασίας της εθνικής ταυτότητας στην διαδικασία της παγκοσμιοποίησης,*
- *αναγνωρίζοντας, ότι ο πολωνικός πολιτισμός συμβάλλει στην οικοδόμηση της πολιτιστικής διαφορετικότητας της Ευρώπης, και η διάσωση αυτού του πολιτισμού και η ανάπτυξή του είναι δυνατή μόνο μεσά από την προστασία της πολωνικής γλώσσας.*

Ć

Daj ać ja pobruszę a ty poczywaj

Αυτές οι απαιτήσεις καταλήγουν σε εξής καθκόντα:

- προστασία της ποιότητα της δημόσιας γλώσσας και η καλιττέρευση των γλωσσικών ικανοτήτων των χρηστών της καθως και δημιουργία προϋποθέσεων κατάστασης για την γλώσσα να αναπτύσσεται σωστά ως εργαλείο επικοινωνίας σε όλες τις σφαίρες της ζωής, διάδοση της γνώση της γλώσσας και του ρόλου της στον πολιτισμό,
- κοινοποίηση του σεβασμού προς της τοπικιστικές λέξεις και τα ιδιώματα και αντίδραση στην εξαφάνιση των,
- υποστήριξη της εκμάθησης της πολωνικής γλώσσας στην Πολωνία και στο εξωτερικό.

Στην πολιτική προς άλλες μητρικές γλώσσες των Πολωνών κατοίκων οι κρατικές υπηρεσίες στην Πολωνία πρέπει να ενισχύουν το διαπολιτιστικό διάλογο και ιδιαίτερα να υποστηρίζουν κάθε δράση, η οποία θέλει να σώσει ή να αναπτύσει τις γλώσσες των κρατικών και εθνικών μειονοτήτων και της τοπικιστικής γλώσσας. Για αυτό το πολωνικό κράτος εξασφαλίζει το δικαίωμα:

- να χρησιμοποιείται ελεύθερα η γλώσσα της μειονότητας στην προσωπική και δημόσια ζωή,
- να εκπέμπονται και να ανταλλάσσονται πληροφορίες στην γλώσσα μειονότητας και
- να διδάσκεται η γλώσσα της μειονότητας ή να γίνεται η διδασκαλία στην γλώσσας της μειονότητας.

Αφού παρatreρείται η ποσοτική και ποιοτική αύξηση των θεσμικών και προσωπικών διεθνών σχέσεων καθως επίσης και η επιτάχυνση της ανάπτυξης της πολιτικής, οικονομικής και πολιτιστικής διεθνή συνεργασίας σε ευρωπαϊκή και παγκόσμια κλίμακα, το κράτος υποστηρίζει την εκμάθηση των ξένων γλωσσών σε σχολεία όλων των βαθμίδων, ακόμα και στα πλαίσια της δια βίου μόρωσης των ενηλίκων. Για αυτό συστηματικά μειώνεται η ηλικία, στην οποία τα παιδιά αρχίζουν να μαθαίνουν πρώτα μια και μετά δύο ξένες γλώσσες. Μια καλή γνώση τουλάχιστον μιας ξένης γλώσσας αποτελεί την νομική προϋπόθεση της απασχόληση στην κρατική διοίκηση.

***„Na ξέρουν όλοι οι λαοί, ότι οι Πολωνοί μιλούν την δική τους γλώσσα, όχι την γλώσσα των παπιών.”**

Mikołaj Rej (1505-1569)

Παμπολωνικοί γλωσσικοί θεσμοί

Πα τους σημαντικότερους πανεθνικούς θεσμούς, οι οποίοι μέσα από τον νόμο ή τους κανόνες τους ενδιαφέρονται με την ποιότητα της κοινωνικής επικοινωνίας στην Πολωνία, μπορούν να αναφερθούν οι εξής:

Rada Języka Polskiego przy Prezydium Polskiej Akademii Nauk (Το Συμβούλιο της Πολωνικής Γλώσσας στο Προεδρείο της Πολωνικής Ακαδημίας Επιστήμων)
ul. Nowy Świat 72; PL 00-330 Warszawa, tel./faks +48 22 657 28 89

www.rjp.pl e-mail: rjp@rjp.pl

Państwowa Komisja Poświadczania Znajomości Języka Polskiego jako Obcego

(Η Κρατική Επιτροπή της Πιστοποίησης της Γνώσης της Πολωνικής Ξένης Γλώσσας)
ul. Smolna 13; PL 00-370 Warszawa, tel.: + 48 22 827 94 10; faks: + 48 22 826 28 23

www.buwivm.edu.pl/certyfikacja e-mail: certyfikacja@buwivm.edu.pl

Towarzystwo Miłośników Języka Polskiego

(Η Εταιρεία των Φίλων της Πολωνικής Γλώσσας)

al. Mickiewicza 31; PL 31-120 Kraków, tel. + 48 12 632 63 58

www.jezyk-polski.pl e-mail: artur.czesak@wp.pl

Towarzystwo Kultury Języka (Η Εταιρεία της Καλλιέργειας της Γλώσσας)

ul. Krakowskie Przedmieście 26/28; PL 00-927 Warszawa, tel./faks + 48 22 552 24 00

www.tkj.uw.edu.pl e-mail: j.porayski-pomsta@uw.edu.pl

Το κύριο παμπολωνικό ίδρυμα όσον αφορά την έρευνα της παλαιότερης και σύγχρονης πολωνικής γλώσσας είναι

Instytut Języka Polskiego Polskiej Akademii Nauk

(Το Ινστιτούτο της Πολωνικής Γλώσσας της Πολωνικής Ακαδημίας Επιστήμων)

al. Mickiewicza 31; PL 31-120 Kraków, tel./fax: +48 12 632 87 13

www.ijp-pan.krakow.pl e-mail: IreneuszB@poczta.ijp-pan.krakow.pl

Εντατικές έρευνες στο θέμα της πολωνικής γλώσσας γίνονται στα εξής ακαδημαϊκά κέντρα της Πολωνίας:

Instytut Filologii Polskiej Uniwersytetu w Białymstoku

(Τομέας Πολωνικής Φιλολογίας του Πανεπιστημίου στο Μπιαλίστοκ)

pl. Uniwersytecki 1; PL 15-420 Białystok, tel. +48 85 745 74 46; tel./faks: +48 85 745 74 78

www.hum.uwb.edu.pl e-mail: filolog@hum.uwb.edu.pl

Instytut Filologii Polskiej Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy

(Τομέας της Πολωνικής Φιλολογίας του Kazimierz Wielki Πανεπιστήμιο στο Μπίνγκοστς)

ul. Jagiellońska 11; PL 85-067 Bydgoszcz, tel. +48 52 322 98 39; +48 52 322 16 38; +48 52 321 31 80

www.hum.ukw.edu.pl/uczelnia/strona.php?id=1; e-mail: wydzhum@hum.ukw.edu.pl

Instytut Filologii Polskiej Uniwersytetu Gdańskiego

(Τομέας Πολωνικής Φιλολογίας του Πανεπιστημίου στο Γκντανσκ)

ul. Wita Stwosza 55; PL 80-952 Gdańsk 5, tel. +48 58 523 21 00; faks: +48 58 341 16 66

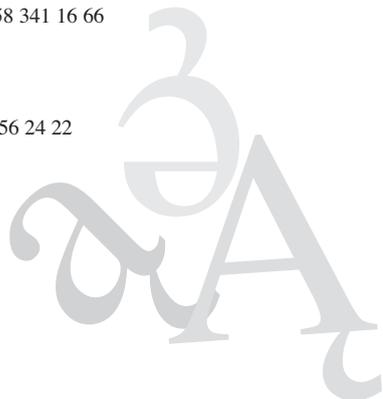
www.fh.ug.gda.pl

Wydział Filologiczny Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach

(Φιλολογικό Τμήμα του Πανεπιστημίου της Σιλεσίας στο Κατοβίτσε)

pl. Sejmu Śląskiego 1; PL 40-032 Katowice, tel. +48 32 256 24 02, +48 32 256 24 22

www.venus.fil.us.edu.pl



but
buta
butowi
butem
bucie
buty
butów
butom
butami
butach

Instytut Polonistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego

(Τομέας Πολωνικής Φιλολογίας του Παγγελονανού Πανεπιστημίου στην Κρακοβία)
ul. Gołębia 16; PL 31-007 Kraków, tel. +48 12 422 05 54, 663 13 34; faks: +48 12 429 28 65
www.polonistyka.uj.edu.pl e-mail: wpuj@polonistyka.uj.edu.pl

Instytut Filologii Polskiej Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego

(Τομέας Πολωνικής Φιλολογίας του Καθολικού Πανεπιστημίου στο Λούμπλιν)
Al. Raclawicke 14; PL 20-950 Lublin, tel. +48 81 445 43 20 www.kul.lublin.pl/1152.html

Wydział Humanistyczny Uniwersytetu im. Marii Skłodowskiej-Curie w Lublinie

(Ανθρωπιστικό Τμήμα του Maria Curie-Skłodowska Πανεπιστημίου στο Λούμπλιν)
pl. Marii Curie-Skłodowskiej 4; PL 20-031 Lublin;
www.umcs.lublin.pl/index.html?akcja=str&id=169&lang=1

Wydział Filologiczny Uniwersytetu Łódzkiego (Φιλολογικό Τμήμα του Πανεπιστημίου στο Λούτζ)

ul. Kościuszki nr 65; PL 90-514 Łódź, tel. +48 42 665 52 53; faks: +48 42 665 52 54
www.filolog.uni.lodz.pl e-mail: filolog@uni.lodz.pl

Wydział Humanistyczny Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie

(Ανθρωπιστικό Τμήμα του Πανεπιστημίου της Βάρμιας και των Μαζούριων στο Ολστυν)
ul. Kurta Obitya 1; PL 10-725 Olsztyn www.human.uwm.edu.pl

Instytut Filologii Polskiej Uniwersytetu Opolskiego

(Τομέας Πολωνικής Φιλολογίας του Πανεπιστημίου στο Οπόλε)
pl. Kopernika 11; PL 45-040 Opole, tel. + 48 77 54 16 003; faks: +48 77 54 16002
www.pol.uni.opole.pl e-mail: filpol@uni.opole.pl

Wydział Filologii Polskiej i Klasycznej Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu Collegium

Maius (Τμήμα Πολωνικής και Κλασικής Φιλολογίας του Adam Mickiewicz Πανεπιστημίου στο Πόζναν); ul. Fredry 10; PL 61-701 Poznań, tel. +48 61 829 46 92-94; faks: +48 61 829 36 41
www.amu.edu.pl/index.php?linkid=1966

Wydział Filologiczny Uniwersytetu Rzeszowskiego (Φιλολογικό Τμήμα του Πανεπιστημίου στο Ζέσουβ)

al. Rejtana 16 B; PL 35-959 Rzeszów, tel. +48 17 872 12 05, +48 17 872 12 06; faks: +48 17 872 12 86
www.univ.rzeszow.pl/wydzial_filologii.php; e-mail: dziefil@univ.rzeszow.pl

Instytut Filologii Polskiej Uniwersytetu Szczecińskiego

(Τομέας Πολωνικής Φιλολογίας του Πανεπιστημίου στο Στσέτσιν)
al. Piastów 40b; PL 71-065 Szczecin, tel. +48 91 444 27 13; tel./faks: +48 91 444 27 12
www.us.szcz.pl/hum_ifp e-mail: dorlew@univ.szczecin.pl

Wydział Filologiczny Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu

(Φιλολογικό Τμήμα του Mikołaj Kopernik Πανεπιστημίου στο Τόρουν)
ul. Fosa Staromiejska 3; PL 87-100 Toruń, tel. +48 56 611-35-10; tel./faks: +48 56 622-66-59
www.fil.umk.pl

Wydział Polonistyki Uniwersytetu Warszawskiego

(Τμήμα Πολωνικής Γλώσσας του Πανεπιστημίου Βαρσοβίας)
ul. Krakowskie Przedmieście 26/28; PL 00-927 Warszawa, tel. +48 22 55 20 428
www.polon.uw.edu.pl

Wydział Nauk Humanistycznych Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie

(Τμήμα Ανθρωπιστικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Καρδινάλιου Stefan Wyszyński στη Βαρσοβία); ul. Dewajtis 5, PL 01-815 Warszawa, tel. +48 22 561 89 03
www.whn.uksw.edu.pl e-mail: polonistyka@uksw.edu.pl

Wydział Filologiczny Uniwersytetu Wrocławskiego

(Φιλολογικό Τμήμα του Πανεπιστημίου στο Βρότσλαβ)
pl. Biskupa Nankiera 15; PL 50-140 Wrocław, tel. +48 71 343 30 29, +48 71 375 22 25,
+48 71 375 25 13; faks: +48 71 343 30 29 www.wfil.uni.wroc.pl

Wydział Humanistyczny Uniwersytetu Zielonogórskiego

(Ανθρωπιστικό Τμήμα του Πανεπιστημίου του Ζιελόνια Γκούρα)
al. Wojska Polskiego 69; PL 65-762 Zielona Góra, tel. + 48 68 328 32 38; faks: + 48 68 328 32 79
www.wh.uz.zgora.pl e-mail: dziekanat@wh.uz.zgora.pl



On 22 February 2005 the Senate of the Republic of Poland passed a special resolution, thus making 2006 the Year of the Polish Language. Recognizing the fact that the Polish language is the fundamental element of Polish national identity and that it is one of the nation's greatest treasures, the Senate expressed the view that this special year would create favourable conditions for showing the enormous wealth and diversity of the Polish language, from the standard language to regional and rural dialects. In the Senate's opinion, as a result of Poland's accession to the European Union, responsibility for the Polish language has taken on a new, international dimension. Since Polish has become an official language of the European Union, not only is it necessary to promote and preserve its use in Poland, but also to promote knowledge about the Polish language and encourage people to learn Polish abroad.

Many seminars, conferences and congresses — both national and international — have taken place during the Year of the Polish Language. There have also been many competitions for oratory talent and recitation contests, as well as quizzes about the Polish language, and many other events, including countrywide public spelling competitions.

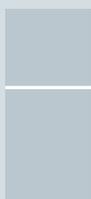
The Council for the Polish Language was invited to act as one of the Year's coordinating bodies. It also took under its wing several projects put forward by various institutions, aimed at popularising knowledge about the Polish language and promoting a healthy enthusiasm for it. One of these projects was the publication of this booklet about the Polish language, now and in the past, in the 20 official languages of the European Union.

The aim of this booklet is to popularize knowledge about the Polish language and to contribute to the flow of information about European languages and the sociolinguistic situation in EU countries, thus promoting the development of a plurilingual Europe with a rich linguistic heritage and one in which the inhabitants would have a certain ability to communicate in several languages, including the Polish language, which would comprise an integral part of this European diversity.

Prof. Andrzej Markowski
Chairman of the Council for the Polish Language.

Warsaw, December 2006

Aby język giętki powiedział wszystko,
co pomyśli głowa



aj, ac ja pobru
edział wszystk
mojej pięknej o
eńskim rumier



A niechaj narodowie
wždy postronni znają,
Iż Polacy nie gęsi,
iż swój język mają



y język giętki
olacy nie gęsi